

nily se okolnosti, jež, když řízení zahájeno, byly rozhodnými pro příslušnost. Z porovnání tohoto zákonného předpisu s ustanovením § 54, odstavec první j. n. plyne dále, že s hlediska § 29 j. n. jest rozhodnou doba, kdy žaloba byla podána. Jedná se tedy v tomto případě o to, zda v době, kdy žaloba byla podána, byl procesní soud první stolice příslušným, o ní řízení zahájit, to jest, zda v této době vadila příslušnosti první stolice úmluva stran o příslušnosti rozhodčího soudu vídeňské bursy. Odpověď k této otázce zní, že v řečené době nebylo lze zmíněnou úmluvou čelit příslušnosti dovolaného soudu a soud ten byl a zůstal příslušným. V té době nebylo vzájemné vykonatelnosti exekučních titulů ze státního území československého a ze státní oblasti rakouské. Zaručení vzájemnosti stalo se teprve nařízením vlády republiky Československé ze dne 19. března 1919 čís. 145 sb. z. a n., jež však vyhlášeno a nabylo účinnosti teprve dnem 26. března 1919, tudíž po podání žaloby (22. března 1919). Podávajíc žalobu musila žalující firma počítati s tím, že výrok ujednaného rozhodčího soudu nebyl by v tuzemsku vykonatelným, což bylo tím závažnějším, ana žalovaná firma má majetek i v tuzemsku a žalující firmě za daných poměrů přirozeně na tom záleželo, by pro svůj nárok v první řadě z tohoto majetku mohla se uspokojiti. Jest samozřejmo, že žalující firma vešla na úmluvu o rozhodčím soudu proto, že v době ujednání mohla nadíti se toho, že výrok rozhodčího soudu bude míti pro ni touž cenu jako výrok řádného soudu, že tedy výrokem rozhodčího soudu bude uplatňovaný nárok nejen právoplatně formalisován, nýbrž i vykonatelným učiněn. Hledíc k tomu, dlužno na tento případ použití zásady o t. zv. clausula rebus sic stantibus, vrcholící v úvaze, že každá úmluva učiněna jest s mlčky ujednaným dodatkem, že pozbude účinnosti, vzejdou-li po uzavření smlouvy okolnosti, jež, kdyby je bývalo lze předvídati, byly by měly v zápětí, že by k smlouvě nedošlo. Tuto zásadu vyslovuje zákon v § 936 obč. zák. pro smlouvu předchozí. Ježto však v tomto ustanovení ztělesněna povšechná vyšší zásada právní, nutno této zásady obdobou zákona a práva (§ 7 obč. zák.) použití i na jiné případy podobné, o nichž přípustným jest úsudek, že zákonodárce, kdyby mu byly tanuly na mysli, byl by je rozřešil dle téže zásady právní. Z řečeného plyne, že úmluva o rozhodčím soudu stala se pro změněné poměry v čas podání žaloby pro tento spor bezúčinnou a to, hledíc k ustanovení § 29 j. n. trvale bezúčinnou. Tomuto stanovisku není na závalu druhá věta § 29 j. n. Máť zřejmě na mysli jen případy, kdy věc, u soudu zahájená, byla za sporu nutkavým předpisem právním odňata řádným soudům. Neboť toto ustanovení souvisí patrně s ustanovením § 42 j. n., v němž jen na vytčené případy pamatováno.

Čís. 308.

Povoleno-li pojištěnci, spláceti celoroční pojistné přes 1000 K ve lhůtách pod 1000 K s tím, že celoroční pojistné musí za všech okolností být zapraveno, řídí se věcná příslušnost pro žalobu o zaplacení té které lhůty penízem celoročního dosud nezapraveného pojistného.

(Rozh. ze dne 29. října 1919, R I 420/19.)

Žaloba o zaplacení 715 K 84 h podaná pojišťovací bankou na pojištěnce Josefa M. na soudě okresním, byla prvou stolicí k námitce žalovaného odmítnuta pro věcnou nepříslušnost, to z těchto důvodů: Dle § 6 všeobecných podmínek pojišťovních platí se pojistné z pravidla ve lhůtách ročních, po přání pojištěnce může však pojistné zapravováno býti také ve lhůtách kratších jednoho roku za náhradu úroků a správních nákladů; při takovémto splácení ve lhůtách kratších než ročních sluší před výplatou pojištěného kapitálu doplniti pojistné na celoroční. Dle odst. 4 § 7 těchto podmínek zavazuje se pojištěnec platiti bance pojistné, vedlejší poplatky a kolkovné nejméně po jeden rok a dle odst. 3 § 23 uvedených podmínek náleží kvitujícímu při vyplacení pojištěného kapitálu doplatiti pojistné na celoroční. Dle pojistky činí pojistné 1313 K 60 h a jest splatné v půlletních lhůtách po 656 K 80 h. Z toho plyne, že pojišťovací období jest rok, že premie jest nedílná a že žalující, když nabyla vůbec nějakého práva, jej nabyla nejméně na pojistné za jeden rok. Předmětem sporu není tedy zažalovaný peníz, který jest toliko splatná lhůta pojistného, nýbrž subjektivní oprávněnost, která se zažalovaným penízem uplatňuje (Horten Jurisdiktionsnorm 1898, stránka 237), zažalovaný peníz jest tudíž jenom splatná lhůta celkového pohledávání 1000 K převyšujícího. Pro takovéto žaloby jest však příslušným jedině sborový soud prvé stolice (Neumann, Kommentar, 3. vydání, str. 184), pročez bylo žalobu pro nepříslušnost zamítnouti. Rekursní soud námitku nepříslušnosti zamítl. Důvody: Pojišťovací banka domáhá se žalobou na žalovaném zaplacení pojistného, dne 1. května 1919 na půl léta předem splatného, penízem 656 K 80 h se zápisným 40 K a příslušnými poplatky 19 K 04 h, úhrnem 715 K 84 h, který ovšem 1000 K nepřesahuje. Nelze souhlasiti s názorem prvního soudu, že zažalovaný obnos jest jenom částí celkového pohledávání 1000 K převyšujícího, totiž pouhou splátkou pojistného ročních 1313 K 60 h, že premie jest nedílná a že žalující banka, nabyli-li ze smlouvy pojišťovací vůbec nějakého práva, nabyli ho nejméně na pojistné za jeden rok, že tedy předmětem sporu není zažalovaný peníz, nýbrž subjektivní oprávněnost, tímto obnosem uplatňovaná. O celkovém pohledávání, vyšším než pololetní pojistné, nemůže na straně žalující dosud býti řeči, neboť dle obsahu pojistky, základ žaloby tvořící, jest celkové pojistné co do výše nejisté a naprosto neznámé, avšak má se spláceti v půlletních lhůtách po 656 K 80 h, a to první pojistné 715 K 84 h při doručení smlouvy pojišťovací, další lhůty pojistného po 656 K 80 h s poplatkem 13 K 14 h vždy dne 1. května a 1. listopadu každého roku, až do vyplnění smlouvy. Žalující banka mohla tedy nabýti práva jen na pololetní premii dosud splatnou a pro nezaplacení žalovanou s příslušenstvím; výše celoročního pojistného je pro tento spor naprosto nerozhodna, neboť v době podání žaloby měla žalující banka nárok pouze na pololetní premii, která byla splatnou a, třeba je pojištěnec zavázán platiti bance pojistné s poplatky nejméně po jeden rok a pojistné by zpravidla se platiti mělo ve lhůtách ročních, při placení ve lhůtách kratších než ročních pak sluší před výplatou pojištěného kapitálu doplniti pojistné na celoroční, nelze toto jednoroční pojistné pokládati za celou ještě nezaplacenou kapitálovou pohledávku strany žalující ve smyslu § 55 j. n. již proto, že jest vůbec nejisto, zdali a kdy povinnost k případnému doplnění pojistného na celoroční nastane a zda potom k doplacení pojistného na

celoroční bude povinen pojištěnec sám, či pojištěný nebo majetník pojistky, výplaty pojištěného kapitálu se domáhající. Také má neplacení jednotlivých splátek pojistného, jak vidno z §§ 7 a 8 smlouvy pojišťovací právní následky vzájemně se různící a v důsledku toho jsou i právní předpoklady a podmínky splatnosti u některých jednotlivých splátek dosti různé. Pro tuto zvláštní a odlišnou povahu nutno každou jednotlivou splátku pojistného posuzovati zvlášť jako samostatnou pohledávku, a ježto toto prvé pojistné s vedlejšími poplatky 1.000 K nepřesahuje, uznati dle § 49 čís. 1 okresní soud pro přítomný spor za příslušný.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvé stolice.

D ů v o d y:

Žalobkyně odvozuje nárok žalobní ze smlouvy pojišťovací, kteráž, jak tvrdí, přišla mezi ní a žalovaným k místu tím, že přijala nabídku v přihlášce žalovaného ze dne 3. dubna 1919 obsaženou, vydavši na základě přihlášky pojistku ze dne 1. května 1919. Žalobkyně musí tedy dáti si líbiti, by proti ní platily obsah pojistky jakož i všeobecné podmínky pojišťovací, které jsou podstatnou součástí jak přihlášky žalovaného tak i pojistky jí vydané. V pojistce jest stanoveno, že Josef M. se zavazuje, spláceti pojistné činící (ročně) 1.313 K 60 h v pololetních lhůtách po 656 K 80 h vždy dne 1. května a 1. listopadu každého roku. Podle všeobecných podmínek pak přísluší žalobkyni, ač-li jí vůbec vzešlo nějaké právo proti žalovanému, což tento popírá — každým způsobem nárok na celoroční pojistné 1.313 K 60 h, neboť v § 7 odst. 4, podmínek se praví, že pojištěnec se zavazuje, platiti bance pojistné nejméně po jeden rok, a v § 6 odst. 3, že, splácí-li se pojistné ve lhůtách kratších, než ročních, sluší před výplatou kapitálu doplniti pojistné na celoroční. Domáhá-li se tedy žalobkyně první dne 1. května 1919 dospělé lhůty 656 K 80 h s přísl. prvního celoročního pojistného 1.313 K 60 h, žádá pouze části jistinné pohledávky a jest podle § 55 jur. n. při určování příslušnosti pro výpočet hodnoty předmětu sporu rozhodným úhrnný obnos jistinné pohledávky dosud nezapravené t. j. 1.313 K 60 h, tudíž obnos přesahující 1.000 K. Následkem toho však nemá místa příslušnost soudu okresního, nýbrž příslušnost soudu sborového. Na tom ničeho nemění se tím, že při podání žaloby z celoročního pojistného splatnou byla toliko pololetní lhůta 656 K 80 h, neboť dle § 55 j. n. nezáleží na tom, jakou částkou jest po právu a ještě nezapravena. Z toho vyplývá, že soud rekursní neprávem považoval zažalovanou pohledávku za pohledávku samostatnou, a že dlužno spíše souhlasiti s opačným názorem soudu prvního.

Čís. 309.

Narizení bývalého ministerstva vnitra ze dne 15. prosince 1852 čís. 257 ř. z., prohlašující (v § 12) podpacht honitby bez povolení politického úřadu za neplatný, bylo zrušeno zákonem o myslivosti pro Čechy ze dne 1. června 1866 čís. 49 z. z. Než i dle tohoto zákona není podpacht mysliv-